

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת כִּי תֵצֵא

יג' אלול תשפ"א

הפטרה: רוני עקרה

יציאת שבת ר"ת 20:38

הספרדים ואומרים סליחות

ברכת הלבנה עד יום שני

גיליון 633

יציאת השבת:

19:58

ירושלים: 19:54

כניסת השבת:

18:48

ירושלים: 18:42

מלחמה עם היצר

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

הפרשה פותחת בפסוק: "כי תצא למלחמה על אויבך - ונתנו ה' א'לוקיך בידך". בפשט הדברים מדובר על יציאה למלחמה בעם אחר, וישנה הבטחה כי הקב"ה יעזור לעם ישראל במלחמה נגד אויביו. ובמדרש - "למה נסמכה פרשה זו לעניין 'כי תעשה הישר בעיני ה'?' ללמד שאם תעשה הישר בעיני ה', הרי הוא נותן לך ניצחון על אויבך כעניין שכתוב 'ה' ילחם לכם'". והיינו מה שאמרו בספרי "ונתנו ה' א'לקיך" - אם עשית כל האמור בעניין שלמעלה סוף שה' א'לקיך נותנו בידך".

למדנו מדבריהם שאין המלחמה באה אלא בזמן שישיראל אינם עושים רצון המקום ברוך הוא - אז באה המלחמה להעיר את עם ישראל ולעוררם לפשפש במעשיהם, שיחזרו בתשובה שלימה לפניו יתברך בכדי שיוכלו לנצח במלחמה. אבל כשעושים רצון המקום ב"ה לא תהיה מלחמה בעולם ולא יהיה שום נוגש והקב"ה מגן עליהם ולא יאונה להם כל אוון, וכמו שהבטיחנו בתורה על זה - "וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ וגו'".

חכמי המוסר הוסיפו, כי אפשר לומר שהיציאה למלחמה היא כנגד יצרו הרע של האדם. והנה כאן מובטח לאדם כי אם הוא יצא למלחמה כנגד יצרו הרע אז - ונתנו ה' א'לוקיך בידך. כמוכן לשם כך צריך לזהות את האויב האמתי, ולא לחשוב שהאויב הוא אוהב, ואז לפעול כנגדו בכל המרץ, פעולה זו צריכה להיות גם במלחמה כנגד אויבים מבחוץ. עצה זו טובה לכל השנה כולה וכל שכן בימי חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, שנזכה כולנו לכתיבה טובה, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורין. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

רבי יוסף חיים מבגדאד – ה'בן איש חי'

השבת יג' באלול הוא יום ההילולא של אחד מגדולי הפוסקים בדורות האחרונים

רבי יוסף חיים – הבן איש חי.

רבי יוסף חיים מבגדאד נולד ביום כ"ז באב ה'תקצ"ה 1835 ונפטר י"ג באלול ה'תרס"ט 1909 היה מקובל, דרשן, מנהיג, מחבר ואחד הפוסקים הבולטים בקרב יהדות ספרד, מכונה הבן איש חי על שם ספרו. מדברי הספרו של הגר"ש אליהו שליט"א: הדרשה הראשונה של הבן איש חי הייתה בי"ג אלול והפטירה שלו הייתה חמישים שנה אחר כך גם בי"ג אלול. "ללמךך שנהקדוש ברוך הוא משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, שנאמר, (שמות כג) "את מספר ימיו אמצא". הגר"מ אליהו זצ"ל היה קורא לרבי יוסף חיים זיע"א - "גאון עוזנו ותפארתנו". והוא נקרא בפי כולם "בן איש חי על ספר ההלכה שלו. שנקרא בשם זה על פי הפסוק שנאמר על בניהו בן יהוידע. בספר שמואל (ב פרק כג כ) "ובניהו בן יהוידע בן איש חי (קרי חיל וכתוב חי) רב פעלים, מקבצא, הוא הקה את שני אצא"ל מואב והוא ירד והקה את הארי בתוך הבאר ביום השלג".

בניהו בן יהוידע היה אחד מגיבורי דוד המלך. הוא נבחר על ידי דוד להמליך את שלמה, והוא היה שר הצבא של שלמה המלך. (מלכים א פרק ד ד) "ובניהו בן יהוידע על הצבא". וחכמינו בגמרא אמרו שהוא היה גם אב בין דין, ראש הסנהדרין. מפורסם וידוע שרבינו ז"ל התפלל בקבר בניהו בן יהוידע בביריה ליד צפת. שם נגלו לו תעלומות ועל שם בניהו בן יהוידע קרא רבינו יוסף חיים את רוב ספריו. "בן איש חי" ו"בן איש חיל". שני ספרים בשם "בניהו" ו"בן יהוידע". שו"ת בשם "רב פעלים". ספר שנעלם מאיתנו בשם "מקבציאל" ועוד עשרות ספרים שחלקם נעלמו מאתנו, בודאי רבים מהם נקראים על שם חלקים בפסוק הזה.

בספר אביהם של ישראל השלישי מובא סיפור שסיפר ישראל גלים שהיה עוזר שר הדתות פרופסור שיטריה. שם הוא מספר כי הבריחו מעירק ספרי תורה שהיו בידי בני משפחתו של הצורך, וביניהם היה ספר תורה של הבן איש חי עצמו. ומעשה שהיה כך היה. בן הדוד של הצורך סדאם חוסין היה מפקד חיל האוויר של עירק. סדאם הורה לו להפציץ את בית הכנסת המרכזי של היהודים בזמן מלחמת המפרץ על מנת להבאיש את ריחם של האמריקאים. ולומר שהם הפציצו אותו. לפני כן ביקר מפקד חיל האוויר במקום ומצא חדר ליד בית הכנסת ובו נמצאים ספרי תורה רבים, ומיד העביר אותם למחסן ליד בגדאד. אחר כך הוא הפציץ את בית הכנסת והפך אותו לחורבות.

כשנגמרה המלחמה הוא לא היה יכול להחזיר את הספרים, והוא החליט לסחור בהם. כך הם הגיעו לספרים לידיעת ה"מוסד". ישראל גלים שהיה עוזר שר הדתות סיפר שהם קנו אותם בתיווך של סוחרים ערבים. "כשהבאתי את ספר התורה האחרון הלכתי להרה"ג שלום אלשיב זצ"ל. הוא הסתכל על הספר והעיר כמה הערות הלכתיות על המרווח בין השורות ועל צורת האותיות שהיה לו ללמוד מהן הערות להלכה. הלכתי אחר כך עם הספר הזה לאדמו"ר מוויז'ניץ, וכשהוא ראה את הספר ושמע את הסיפור של ספרי תורה שחזרו לידי עם ישראל, הוא כל כך התרגש ובכה בדמעות שלישי עד שהיה צריך מגבת על-מנת לנגב את דמעותיו.

אחר כך הלכתי להרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל והראיתי לו את הספר. לא הספקתי לפתוח את הספר והוא אמר לי: "זה הספר של משפחת שאול צדקה. הספר הזה היה בארון הגניזה שהיה מעל ארון הקודש".

הרב המשיך וסיפר, שהיה עוד ספר אחד של משפחת צדקה שהיה מונח בארון עצמו והיה כשר לקריאה, ושאל איפה הוא נמצא. הרב הכיר את הספר הזה, ידע מי כתב אותו ומי היה הסופר ואת כל ההיסטוריה שלו, אבל העיקר חיכה לי אחר כך. הרב סיפר לי שהיה שם עוד ספר תורה אחד שכתב אותו בעל ה"בן איש חי" בכבודו ובעצמו, רבי יוסף חיים זיע"א.

שמו של ה"בן איש חי" היה צריך להיות כתוב על ספר התורה, בסוף היריעה האחרונה. הוא שאל אותי אם החזרנו גם

את הספר הזה ואם אני יודע איפה הוא נמצא. הבטחתי לו שאעשה כל מאמץ על-מנת למצוא אותו.

חיפשתי את הספר הזה ומצאתי כי הוא נמצא במקום שמור בבית הכנסת שנמצא ב"בור" של המוסד. בדיוק בתקופה שהבאנו את הספרים מעירק פנו ממשרד הבטחון ובקשו ספר תורה לאחד מבתי הכנסת שלהם. בחרנו את הספר הזה בלי לדעת כלל מה מיוחד בו ונתנו לבית הכנסת שלהם.

כשעשינו בדיקה לאן הגיע ספר התורה המיוחד הזה, גילינו שהספר של ה"בן איש חי" בעצמו נמצא את דרכו באופן פלאי דווקא לבית הכנסת המיוחד הזה של שירותי הבטחון החשאי של ישראל. סיפר ישראל גלים כי הוא תיאר ביקור של הרב מרדכי אליהו זצ"ל בבית הכנסת הזה כדי שיוכל לראות את ספר התורה של בעל ה"בן איש חי". הרב הגיע, פתח את הספר, גילה את החתימה של ה"בן איש חי" שנמצאת מאחורי הקלף, פרש הצדה והחל לבכות.

אף אחד לא היה יכול להישאר אדיש למעמד הזה. כולם מחו את דמעותיהם גם ראש המוסד בעצמו שהיה נוכח שם. הם הרגישו שרוחו של הכותב, בעל ה"בן איש חי", גלגלה את הספר למקום שבו הוא נדרש ביותר. למקום שבו צריכים יותר מכל את התפילות שלו. יהי רצון שיהא הרב בעל ה"בן איש חי", מליץ יושר עלינו ועל כל ישראל אמן.

הלכות שילוח הקן

בפרשתנו מופיעה מצוות 'שילוח הקן'. רבים 'נתקלים' במצוות שילוח הקן, ואינם יודעים כיצד יש לקיים אותה בדרך הטובה ביותר, לפניכם קובץ הלכות בסיסיות בנושא.

א. עיקר מצות שילוח הקן היא שיקח את היונה (האם) בידו, ויפריחנה. ויש מי שכתב שאם יעשה כך הוי עבירה במה שנוטל האם על הבנים, ולדעתו צריך להפריח האם מעל הבנים, אולם בתלמוד ומדברי התוס' והרמב"ם מבואר שאין בזה עבירה, אחר שלוקח האם מעל הבנים כדי לשולחה. (וכתב מרן החיד"א שיכוין להדיא שלא לזכות באם, אלא שלוקחה בידו כדי לקיים מצות שילוח).

ב. אין מברכים על מצוה זו, שיש אומרים שאינו חייב בשילוח אלא כשרוצה ליקח הבנים. ויש אומרים שאין מברכים על מצוה זו אחר שיש בה אזהרה. ושלח תשלח הוא עשה הניתק ללאו.

ג. הממהר לעבודתו וראה בדרכו קן צפור שהאם רובצת על הבנים, יש אומרים שאסור לו להתעלם מקיום המצוה, ועליו לשלח את האם הרובצת על הבנים, אפילו אם אינו רוצה את הבנים או הביצים. ויש אומרים שאין חיוב למצוה זו אלא כשרוצה ליטול את הבנים לצורכו, אבל אם אינו חפץ בהם ודאי שאין לו מצוה להפריח האם מעל הבנים ולהשאיר הבנים שם.

ד. יש מי שכתב שאם אינו צריך לבנים לא מיבעיא שאינו מחוייב לשלח את האם אלא אכזריות נמי חשיב לצער בעלי חיים לחנם, לגרש האם מעל בניה ללא תועלת לנו, ולא לצורך האדם. וצער בעלי חיים דאורייתא. וטוב לחוש ולקחת את הבנים או הביצים. וכן מבואר בזוה"ק שצריך דוקא ליטול את הבנים. שאחר שילוח האם הולכת וצווחת ומבקשת על בניה, והמלאך שנקרא עוף מעורר רחמי השי"ת והתעוררות זו גורמת לרחם עלינו בגלותינו.

ה. אם האם רובצת על ביצים שלא מאותו מין, או שהם של עוף טמא, אין מצות שילוח הקן.

ו. אם לקח רק את האם והשאיר את הבנים יש אומרים שאין כאן לאו ד"לא תקח האם על הבנים", אלא ביטל עשה דשלח תשלח. אך מדברי התוס' מוכח שיש לאו גם כשאינו לוקח הבנים.

[ע"פ 'לקוט יוסף' לראשון לציון - הגר"י יוסף שליט"א]

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לדפיאת: אברהם ולאה ציטרון, שרה בת שמחה. ציפורה ודחשע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עור בן עישה. תקוה בת עזיה. אלנה בת ג'אן. אסנת בת דודבה. מול בת עטלה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביעל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זורדה. עזר בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מר בן מיכל. יצחק דרעי הלוי. להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שואל. הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כין, צבי פלדמן. לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף יצחק"ל. הגר"מ אליהו יצחק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן, יונה יונה. סופר מנחם. יעקב בנציון. מקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. אורן מועלם. אליהו מויטו. דוד גרוסברג. עמוס דמרי. רזי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק זק בן סוליקה. נעים משה. אורן מורח. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסוליקה שושן. נדירה שמעון. יפה זגורי. לויט שבת. חנה יצחקי. אסתר חדר. אסתר בת תורא. אליהו בת פריחה. מרים קדושים. תרצה זיגדון. אסתר וענבר נחום. דן וועה זורע. דניאל אלמליח. מנחם הלוי. יצחק ולאה אסטרוב. אליהו אדרי. עזיה עמוס. חת יעקב. חיה רחל לוי. ויה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברג. נעמה בת מגודה. עליה מועלם. שרה אוליאל. שמעון בן רחל. יוסף אלקובי. מיכאל ועקני. חסיבה ששפוטש. עישה דין. בריה סופן. כמיסה דיד. כמיסה סון. אליס מובל. מרים בת רחל. אילה שחר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדרו, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון ח"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעין בעלון זה בשעת התפילה